

Źródła opracowania:

- Wniosek do KKiMN o przyznanie MNi CAW sygn. odzruc. 31.01.1938
- Wniosek ZBoWiD w Chodzieży z 5.06.1957 o nadanie WKP z adnotacją Biura Odznaczeń WKP, B-42346, 27.08.1957
- Lista odznaczonych WKP sporządzona przez WTKG „Gniazdo”
- Spis członków ZPW w Chodzieży w latach 1946-1948
- Lista w książce „Zasłużeni dla Ziemi Chodzieskiej w Powstaniu Wielkopolskim 1918-1919”
- Lista członków ZWP/RRP w Chodzieży wnoszących o odznaczenie niepodległościowe z 17.02.1936 r., APP, zespół 884 sygn. 198
- Wniosek ZBoWiD w Chodzieży z 13.06.1965 r. o nadanie Krzyża Kawalerskiego OOP
- Akt zgonu nr 35/1977, USC w Chodzieży
- Akt zgonu żony Stanisławy nr 297 z 28.11.1988 r., USC w Chodzieży
- Deklaracja członkowska do ZBoWiD z 31.03.1977 r.
- Karta ewidencyjna ZBoWiD Chodzież
- Lista przewidzianych do deportacji APP, sygn. 305/59

Opracowanie:
Dorota Marchniak i Krzysztof Borowczyk
(wzrost Wincentego Borowczyka)

BROMBEREK Jan

11 X 1896 – 25 II 1919

Jan Bromberk urodził się 11 października 1896 r. w Murwaniej Goślinie w rodzinie wielodzietnej. Jego ojciec Marcin był pracownikiem rolnym, a matka Antonina (z domu Kucera) gospodynią domową. W okresie jego dzieciństwa rodzice opuścili Murwaną Goślinę i przenieśli się do Łopiszewa niedaleko Ryczywołu. W Ryczywole ukończył niemiecką szkołę podstawową. Następnie wyprawdali się do Poznania, gdzie wykształcił się w zawodzie kelnera. Pracował w restauracji hotelowej na ul. Św. Marcina.

Powołany do armii niemieckiej, walczył na frontach I wojny światowej. W okresie służby w armii zaborczej uzyskał stopień kaprala. Po demobilizacji wrócił do Ryczywołu.

Tu wraz z innymi ochotnikami wstąpił w szeregi powstańcze kompanii rogozińskiej. Walczył w okolicach Budzyna i Chodzieży. Jego doskonała znajomość języka niemieckiego została wykorzystana przez dowódcztwo. W przebraniu niemieckiego żołnierza przedostawał się kilkakrotnie na stronę przeciwnika i uzyskiwał ważne informacje operacyjne wojsk niemieckich. Ostatnia próba podjęta 5 lutego 1919 r. niedaleko Podstolice okazała się fatalna w skutkach. Został rozpoznany i postrzelony w płuco podczas próby ucieczki. Po zatrzymaniu brutalnie pobita go grupa niemieckich żołnierzy. Od śmierci uratował go kolega z okresu służby w armii niemieckiej, który go rozpoznał. Ciężko ранego przeniesiono do pobliskiej chaty niedaleko Budzyna, a następnie przetransportowano do szpitala w Chodzieży, gdzie zmarł wskutek odniesionych ran 25 lutego 1919 r.

W księdze zgonów parafii w Ryczywole z 1919 r. pod nr 7 zapisano: „Raniony w potyczce po Chodzież przez żołnierzy Heimatschutzu. Zmarł w szpitalu w Chodzieży. Pochowany na ryczywołskim cmentarzu z wojskowymi honorami”. Pierwotnym miejscem spoczynku Jana Bromberka była Chodzież. Na prośby matki ówczesny właściciel majątku Łopiszewo – Peter Hoffmann sprowadził zwłoki do Ryczywołu. 4 marca Jan Bromberk spoczął na cmentarzu w Ryczywole. Po powstaniu w 1933 r. pomnik upamiętniający ofiary z Ryczywołu i okolic w latach 1914-1920, przeniesiony został do kwatery po lewej stronie cmentarza. Obecnie grób jest zaniedbany, a identyfikacja utrudniona. Nazwisko „Jan Bromberk” widnieje na tablicy głównego pomnika.

Pamięć o Janie Bromberku w dwudziestoleciu międzywojennym była w Ryczywole bardzo żywa. Stał się on bohaterem lokalnej społeczności i działającego w Ryczywole Koła Związku Byłych Uczestników Powstań Narodowych.

Źródła opracowania:

- Z. Kościarński, Z. Wiertel, „Zachowane mogiły Powstańców Wielkopolskich poległych i zmarłych w czasie walk powstańczych 1918/1919”, Poznań 2003
- Z. Zaleski, „Zarys dziejów miasta Ryczywołu”, Chodzież 1926
- B. Nogalski, „Kronika Ryczywołu”
- T. I., „Ryczywoł 1984”
- Księga zgonów parafii w Ryczywole, 1919
- Informacje uzyskane od siostry Ireny Kalipy z Ryczywołu.

Opracowanie: Robert Zimny